

LEVELEZŐS VERSENY 7. ÉVFOLYAM BIOLÓGIA

2. FORDULÓ

50 PONT/

1. **BETEGSÉGEK!** Mely betegségek leírását olvasod? 5 pont/

- a) A máj heveny vagy idült gyulladáson megbetegedése, melyet elsősorban különböző vírusfertőzések, de más károsító hatások is okozhatnak. Vezető klinikai tüneteikben sok a hasonlóság, jellemző a sárgaság.
HEPATITIS, FERTŐZŐ MÁJGYULLADÁS
- b) Gyakran diagnosztizált táplálkozási zavar. Vezető tünete a több-kevesebb rendszerességgel, de minimum heti gyakorisággal jelentkező falásrohamok. Ezeket a "zabálásokat" szinte törvényszerűen lelkiismeret-furdalás, önvádítás követik, mely szorongásos állapotokat eredményez. Ezen érzések öngyógyító levezetését célozza, hogy a betegek hánytatással, hashajtással igyekeznek semmissé tenni a történeteket, és egyben megszabadulni a fokozódó szorongástól.
BULÉMIA
- c) A csípőízület rendellenes fejlődése. A leggyakoribb mozgásszervet érintő fejlődési rendellenesség, gyakorisága hazánkban 1-2 százalék körül van, s főleg leány újszülötteknél fordul elő (náluk 5-10-szer gyakoribb, mint a fiúknál!). Vannak olyan családok, ahol halmozottan fordul elő a betegség, amely bizonyítja, hogy kialakulásában genetikai okok is szerepelnek.
CSÍPŐFICAM
- d) A bőr mélyebb rétegeiből fejlődő, megvastagodott elváltozás a talp bőrén. A lábfej csontjai által a talppárnákra és a lábujjakra gyakorolt nyomás miatt gyakran fájdalmas lehet. Többnyire a lábujjakon, a lábujjak oldalán vagy a talp lábujjak alatti részén alakul ki. Sokszor szemölcsökkel tévesztik össze.
TYÚKSZEM
-
- e) Nem gyógyítható, de kezelhető betegség, így ma már az általa okozott látásromlás, vakság is megelőzhető. Elnevezése az ókori görög "zöld szín" szóból ered, Kialakulásának során a szemben található ún. csarnokvíz termelődése és elfolyása közötti egyensúly felborul, a szemnyomás megemelkedik, ez pedig a szaruhártya vízenyőjtését és a látóidegfő vérellátási zavarát okozza. A vérellátási zavar következtében az ideghártya és a látóidegfő idegsejtjei elpusztulnak.
ZÖLDHÁLYOG

2. ÁLLATOK. Mely állat leírását olvasod? Melyik kontinensen, melyik éghajlaton él az állat? 12 pont/

- a) Testtömegét tekintve a világ legnagyobb kígyója. A kifejlett nőstények hossza elérheti a 6 métert, súlya pedig a 100 kilogrammot. Testük átmérője 30 centiméter is lehet. Mint minden kígyófaj, változó testhőmérsékletű állatok. Nem rendelkeznek méreggel, áldozataikat testük szorításával fojtják meg.
- b) Magassága 150 centiméter, szárnyfesztávolsága 320 centiméter, testtömege 9 kilogramm is lehet. Feje és nyaka kopasz, erős, ék alakú csőre és jellegzetes begyzacskója van. A begyzacskó vagy toroklebeny a nyaktól kiinduló, nagy kiterjedésű képződmény, az orrlyukakkal összekötött légzsákoknak köszönhetően felfújható. A begyzacskó 40 centiméteres is lehet. Dögökön él, de aktívan vadászik is, tápláléka rovarokból, halakból, patkányokból és kisebb madarakból áll. Széles szárnyaival nehézkesen repül, de a meleg légáramlatokat kihasználva nagyobb magasságokban is tud őrjáratozni. Legfeljebb 20 évig él.
- c) Éjjel aktív, rendkívül gyors mozgású emlős. A kifejlett állatok hossza 10-12 centiméter, míg farkuk akár 20-25 centiméteres is lehet. Mellső lábai igen rövidek, szinte csökevényesek. Hátsó végtagjaik viszont annál erőteljesebbek: ezek segítségével veszély esetén akár 40–50 km/h sebességgel menekülhet, miközben kétmétereseket ugrik. Különféle füveket, magvakat, némi gyümölcsöt, rovarokat eszik. Vízet egész életében egy cseppet sem iszik, mert teste nem ad le nedvességet.
- d) A leggyakoribb fogságban tartott szárazföldi teknős Magyarországon. A bozótos, sziklás dombvidékeket, ligetes erdőket szeretik. Közepes méretű állat, a nőstény 18-25 centiméter, a hím 14-18 páncélhosszúságúra nő, szélessége 12-14 centiméter, súlyuk pedig 1-1,5kg-t érhet el. Amennyiben szívvel-lélelkel gondozzuk, tápláljuk állatainkat, úgy könnyen élélhetnek akár 25-30 évig is. Azonban volt rá példa, egy egy "aggastyán" teknős 115 évig élt.

	Mi a faj neve?	Mely kontinensen él?	Mely éghajlaton fordul elő?
a) faj	ANAKONDA	DÉL-AMERIKA	EGYENLÍRŐI
b) faj	MARABU	AFRIKA	ÁTMENETI/SZAVANNA
c) faj	EGYIPTOMI UGRÓEGÉR	AFRIKA	TÉRÍTŐI/SIVATAGI
d) faj	GÖRÖG TEKNŐS	EURÓPA	MEDITERRÁN

3. REJTVÉNY. Jó megfejtés esetén egy növény nevét kapod a színes sorban. 13 pont/

					1.	E	S	Ő	E	R	D	Ő				
					2.	O	R	Á	N	G	U	T	Á	N		
					3.	M	A	D	Á	R	P	Ó	K			
					4.	A	N	A	K	O	N	D	A			
					5.	H	Ü	L	L	Ő						
					6.	O	R	C	H	I	D	E	A			
					7.	A	R	A	P	A	P	A	G	Á	J	
					8.	E	L	E	F	Á	N	T	F	Ú		
					9.	R	E	P	Ü	L	Ő	M	Ó	K	U	S
					10.	S	Z	A	V	A	N	N	A			
					11.	K	Ú	S	Z	Ó						

1. Egyenlítő mentén található növénytársulás
2. DK-ázsiai emberszabású majom
3. legnagyobb termetű pók
4. óriáskígyó
5. ilyen állat a krokodil
6. fán lakó, illatos virágú növény
7. rikitó tollazatú madár
8. 2-3 m magas fű
9. siklórepülésre képes emlős
10. füves növénytársulás
11. ilyen lába van a papagájnak

Hol él a növény? _____ AUSZTRÁLIA _____

4. RÖVID KÉRDÉSEK. Válaszolj a feltett kérdésekre! 8 pont/

- a) Hogy nevezzük a szívből kilépő ereket? _____ ARTÉRIA _____
- b) Nyelés során hova kerül a falat? _____ NYELŐCSŐ _____
- c) Hány foga van egy felnőtt embernek? _____ 32_DB _____
- d) Mi termeli az epét? _____ MÁJ _____
- e) Mi a hangadás szerve? _____ GÉGE _____
- f) Mi mozgatja a vért? _____ SZÍV _____
- g) Hol tisztul és melegszik fel a levegő? _____ ORRÜREG _____
- h) Mi a tápcsatorna legtágabb része? _____ GYOMOR _____

5. HALMAZOK. Írd a megfelelő helyre az élőlények számát!

12 pont/

1. napraforgó	7. fürge gyík
2. kukorica	8. búza
3. fácán	9. erdei pajzsika
4. cserebogár	10. mezei tücsök
5. papucsállatka	11. lesőharcsa
6. barna varangy	12. éti csiga

